

Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu

60. Oturumu

14 – 24 Mart 2016

Kadınların güçlenmesi ve sürdürülebilir kalkınmaya bağlantısı Kabul Edilmiş Kararları

1. Kadının Statüsü Komisyonu, Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'nu, Genel Kurul'un yirmiüçüncü özel oturumunun sonuç belgelerini ve Dördüncü Dünya Kadın Konferansı'nın onuncu, onbeşinci ve yirminci yıldönümlerinde Komisyon tarafından kabul edilen deklarasyonları tasdik eder.
2. Komisyon, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi ve Çocuk Hakları Sözleşmesi ve onlara ait İhtiyari Protokoller ile diğer ilgili sözleşmeler ve antlaşmaların, toplumsal cinsiyet eşitliğini gerçekleştirmek ve kadın ve kız çocuklarının güçlenmesi ve insan haklarının ve temel özgürlüklerinin tamamından hayatları boyunca yararlanmalarını sağlamak için, uluslararası yasal bir çerçeve ve kapsayıcı bir tedbirler dizisi sağladığını tasdik eder.
3. Komisyon, kalkınma hakkı da dahil olmak üzere, evrensel, bölünemez, karşılıklı bağımlı ve ilişkili olan kadınların insan hakları ve temel özgürlüklerinin desteklenmesinin, korunmasının ve bunlara saygı duyulmasının yoksulluğu sona erdirmeyi amaçlayan tüm politika ve programlara yerleştirilmesini tasdik eder. Ayrıca, herkesin ekonomik, sosyal, kültürel ve politik kalkınmaya katılma, katkı yapm ve yararlanma hakkı olduğunu ve sivil, politik, ekonomik, sosyal ve kültürel hakların teşvik edilmesi, korunması ve tam olarak gerçekleştirilmesi için eşit ilgi ve acil önem gösterilmesine yönelik önlemler alınması gerektiğini de tasdik eder.
4. Komisyon, Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı ve Eylem Planı ile uygulanması için temel eylemler de dahil olmak üzere, ilgili Birleşmiş Milletler zirvelerinde ve konferanslarında yapılan toplumsal cinsiyet eşitliği ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlendirilmesine yönelik taahhütleri tasdik eder. Komisyon ayrıca, 2015 sonrası kalkınma gündeminin kabul edilmesi için Birleşmiş Milletler zirvesinde toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın ve kız çocuklarının güçlenmesi için yapılan taahhütler ile, Üçüncü BM Dünya Afet Risklerinin Azaltılması Konferansı, Kalkınmanın Finansmanı Üçüncü Uluslararası Konferansı, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 21.Taraflar Konferansı'nda toplumsal cinsiyet eşitliği ile kadın ve kız çocuklarının güçlendirilmesinin tanınmasını tasdik eder, 27 Eylül 2015'te gerçekleşen Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadınların Güçlenmesi Küresel Liderler Toplantısı ve 13 Ekim 2015'te gerçekleşen Güvenlik Konseyi'nin Kadınlar ve Barış ve Güvenlik Toplantıları'nı da hatırlatır.
5. Komisyon, Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu ve değerlendirilmelerinin sonuç belgeleri ile başlıca ilgili Birleşmiş Milletler konferansları ve zirvelerinin sonuçları ve bu konferansların takibinin sürdürülebilir kalkınma için sağlam bir zemin hazırladığını ve Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'nun tam, etkili ve hızlandırılmış şekilde uygulanmasının,

kimseyi geride bırakmayacak olan Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nin uygulanması yolunda kritik bir katkısının olacağını tasdik eder.

6. Komisyon, bölgesel anlaşmalar, araçlar ve girişimlerin kendi bölgelerinde ve ülkelerinde, sürdürülebilir kalkınma için de dahil olmak üzere, toplumsal cinsiyet eşitliğinin ve kadın ve kız çocuklarının güçlenmesinin sağlanması için oynadıkları önemli rolü kabul eder.

7. Komisyon, Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nin toplumsal cinsiyet eşitliğini ve tüm kadın ve kız çocuklarının güçlenmesini sağlamaya yönelik taahhüdünü memnuniyetle karşılar, kadınların kalkınma öznesi olarak hayati bir rol oynadıklarını kabul eder ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin ve tüm kadın ve kız çocuklarının güçlenmesinin sağlanmasının Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin ve amaçlarının tamamında ilerleme kaydetmek için son derece önemli olduğunu kabul eder. Komisyon, kadınlar ve kız çocuklarının insan hakları ve olanaklarının tam olarak hayata geçirilmesinden yoksun bırakılmaya devam edilmesi durumunda, en yüksek insan potansiyelinin ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasının imkansız olduğunu vurgular.

8. Komisyon, yoksulluğun kadınlaştırılmasının sürmesi konusunda kaygılarını ifade eder, aşırı yoksulluk da dahil olmak üzere, yoksulluğun tüm biçim ve boyutları ile yok edilmesinin sürdürülebilir kalkınma için vazgeçilmez bir koşul olduğunu vurgular. Komisyon, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, kadın ve kız çocuklarının güçlenmesi ve yoksulluğun ortadan kaldırılması arasında karşılıklı olarak birbirini güçlendiren bağlar bulunduğunu ve, sosyal koruma sistemleri de dahil olmak üzere, kadınlara ve kız çocuklarına, hayatları boyunca, elverişli hayat standartlarının sağlanmasına ihtiyaç duyulduğunu kabul eder.

9. Komisyon, eğitim hakkının gerçekleştirilmesinin toplumsal cinsiyet eşitliğinin, kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesinin, insan haklarının, sürdürülebilir kalkınmanın ve yoksulluğun ortadan kaldırılmasının teşvik edilmesine katkıda bulunduğunu tasdik eder. Komisyon, toplumsal cinsiyet eşitliğinin ve kadın ve kız çocuklarının güçlenmesinin sağlanmasına ve onların insan haklarının ve temel özgürlüklerinin tanınması ile diğer olumlu sosyal ve ekonomik sonuçlara olanak veren, orta ve lise seviyesinde eğitime erişimde, devam etmede, ve tamamlamada toplumsal cinsiyet kaynaklı uçurumun kapanması konusunda ilerleme olmamasını endişe ile kaydeder. Bu nedenle tüm kadın ve kız çocukları, yaşam boyu öğrenim olanaklarına ve tüm seviyelerde – erken çocukluk, ilkökul, orta ve lise seviyesi, yüksek öğrenim ile teknik ve mesleki eğitim – kaliteli eğitime eşit erişim olanağına sahip olmalıdırlar.

10. Komisyon, kadınların eşit ekonomik hakları, ekonomik güçlenmeleri ve bağımsızlıklarının, Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nin başarılması için elzem olduğunu kabul eder. Kadınlar ve erkeklere, ve uygulanabildiği yerlerde kız ve erkek çocuklarına, toprak kaynakları ve doğal kaynaklar, mülk ve miras hakları, uygun yeni teknoloji ve, mikro finans dahil, finansal hizmetler ile kadınların, tam ve verimli istihdamı ve iyi bir işe sahip olmak için eşit olanaklara ve aynı, veya aynı değerde, eşit işe eşit ücret olanakları da dahil, ekonomik ve üretken kaynaklara eşit erişimlerini sağlayacak yasal ve diğer reformları yapmanın önemini vurgular. Komisyon, göçmen kadın işçilerin kapsayıcı büyüme ve sürdürülebilir kalkınma için olumlu katkılarını kabul eder.

11. Komisyon ayrıca, Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nin başarılmasının, kadınların politik, ekonomik ve kamu hayatına karar verme süreçlerinin her düzeyinde etkili katılımları ve liderlikte eşit olanaklara sahip olmaları ile halihazırdaki toplumsal cinsiyete dayalı iş bölümünün değiştirilerek ücretsiz bakım ve ev işinin eşit şekilde paylaşılması ve tanınması, azaltılması ve tekrar dağıtılmasını da sağlayarak, kadınların kayıtlı ekonomiye tam entegrasyonunu gerektirdiğini kabul eder.

12. Komisyon, çatışmaların, insan kaçakçılığının, terörizmin, şiddet içeren aşırılığın, doğal afetlerin ve diğer insani krizler ile diğer kriz durumlarının kadınları ve kız çocuklarını orantısız etkilediğini kabul eder. Bu nedenle, kadınların liderlik ve karar verme süreçlerine etkili ve anlamlı olarak katılmaları için güçlendirilmelerinin, onların ihtiyaç ve çıkarlarına strateji ve çözümlerde öncelik verilmesinin, tüm kalkınma çabalarının yanı sıra, çatışma, insani krizler ve diğer kriz durumlarında, kadın ve kız çocuklarının insan haklarının desteklenmesini ve korunmasını sağlamanın esas olduğunu kabul eder.

13. Komisyon, Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nin uygulanmasında kimsenin geride bırakılmamasının gereğini vurgular ve bu bağlamda, çatışma ve çatışma sonrası durumların yaşandığı ülkeler de dahil, sığınmacı kadın ve kız çocuklarının yaşadığı zorlukları ve onları korumanın ve güçlendirmenin gerekliliğini, sığınmacıları ağırlayan toplulukların dirençlerini arttırmanın gerektiğini kabul eder ve, özellikle gelişmekte olan ülkelerde, bu toplulukların kalkınmalarını desteklemenin önemini vurgular.

14. Komisyon, iklim değişikliğinin sürdürülebilir kalkınmaya ulaşmanın önünde oluşturduğu zorlukları ve, adaletsizlik ve ayrımcılık ile yüz yüze olan kadın ve kız çocuklarının sıklıkla iklim değişikliğinin ve, diğerlerinin yanında, çölleşme, ormansızlaşma, toz fırtınaları, doğal afetler, daimi kuraklık, olağanüstü hava olayları, deniz seviyesinin yükselmesi, kıyı erozyonu ve okyanusların asitlenmesi dahil, diğer çevresel sorunların sonuçlarından orantısız etkilendikleri konusundaki kaygılarını yineler. Ayrıca, Komisyon, ülkelerin, Paris Antlaşması uyarınca, iklim değişikliğine yönelik çözümleri ele alırken, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın ve kız çocuklarının güçlenmesi konularına saygı duyması, desteklemesi ve dikkate alması gerektiğini kabul eder.

15. Komisyon, tüm kadın ve kız çocuklarına yönelik şiddetin tüm şekillerini şiddetle kınar. Özellikle zarar görebilir durumdaki kadın ve kız çocuklarına karşı ayrımcılığın ve şiddetin dünyanın her tarafında devam etmesinden ve, diğerlerinin yanında, cinsel ve toplumsal cinsiyet temelli şiddet, aile içi şiddet, insan kaçakçılığı, kadın cinayetleri ile çocuk yaşta, erken ve zorla evlendirmeler ve kadın sünneti gibi zararlı uygulamaların, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın ve kız çocuklarının güçlenmesi, tüm kadın ve kız çocuklarının insan haklarının tümünün ve temel özgürlüklerinin sağlanması, erkek ve erkek çocukları ile eşit olarak tam potansiyellerinin geliştirilmesi ile Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin sağlanmasına engel teşkil etmelerinden duyduğu derin kaygıyı belirtir.

16. Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın ve kız çocuklarının güçlenmesi yönünde kaydedilen ilerlemeyi mutlulukla karşılarken, Komisyon, hiçbir ülkenin toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın ve kız çocuklarının güçlenmesini tam olarak sağlayamadığını, tüm dünyada kadın ve erkek ile kız çocukları ve erkek çocukları arasında önemli düzeyde bir eşitsizliğin devam ettiğini, ve,

diğerlerine ek olarak, kadın ve kız çocuklarının hayatları boyunca birden fazla ve kesişen şekillerde ayrımcılık nedeniyle, saldırılara ve ötekileştirmeye maruz kaldığını önemle belirtir.

17. Komisyon, Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nin toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bir şekilde uygulanması için toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın ve kız çocuklarının güçlenmesi ve insan haklarının tamamından ve temel özgürlüklerden eşit yararlanmasını sağlamaya yönelik yakın ve uzun süreli yükümlülükler ivme kazandırmanın gerekliliğini kabul eder.

18. Komisyon, ulusal ve uluslararası kaynakların harekete geçirilmesi ve tahsis edilmesi, resmi kalkınma destek taahhütlerinin tam uygulanması ve yasadışı finansman akışının engellenmesi dahil, tüm kaynaklardan gelen finansal kaynakların harekete geçirilerek toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadın ve kız çocuklarının güçlenmesini sağlamak üzere kaynak uçurumlarını kapatmaya yönelik yatırımlarda anlamlı oranda artışın önemini tasdik eder. Ayrıca, Güney-Güney işbirliğinin Kuzey-Güney işbirliğinin yerine geçmeyip onun bir tamamlayıcısı olduğu akılda tutularak, Kuzey-Güney, Güney-Güney ve üçgen işbirlikleri dahil, uluslararası işbirliğinde sağlanan ilerlemenin üzerine inşa edilip kuvvetlendirmesine yönelik yatırımların önemine dikkat çeker.

19. Komisyon, Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'nun tam, etkili ve hızlı uygulamasının önceliğine dikkat çeker ve Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nde toplumsal cinsiyet bakış açısının sistematik yerleştirilmesinin kritik olduğunu hatırlatır.

20. Komisyon, Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nin benzeri görülmemiş kapsam ve önem taşıdığına dikkat çeker. Tüm ülkeler tarafından kabul edilmiş ve tüm ülkelerde uygulanabilir olan Gündem, özellikle gelişmekte olan ülkeler için, farklı ulusal gerçekleri, kapasiteleri ve gelişmişlik düzeylerini göz önünde tutarak ve uzun süreli, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümeye saygı duyarak, ulusal, bölgesel ve küresel düzeylerde, ilgili uluslararası kurallar ve yükümlülüklerle istikrarlı bir şekilde uygulanacaktır. Komisyon, Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nin ulusal, bölgesel ve küresel düzeylerde kaydedilen ilerlemeyi takip etmek ve gözden geçirmek ana sorumluluğunun devletlerde olduğunu teyit eder.

21. Komisyon, Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi de dahil olmak üzere, kadın ve kız çocuklarının çıkarlarının, ihtiyaçlarının ve vizyonlarının yerel, ulusal, bölgesel ve uluslararası gündemlere girmesinde, kadın ve toplum temelli örgütler, feminist gruplar, kadın insan hakları savunucuları ve kız çocukları ve gençlerin liderlik ettiği örgütler dahil, sivil toplum tarafından yapılan önemli katkıları mutlulukla karşılar ve Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nin toplumsal cinsiyete duyarlı uygulamasında onların açık, kapsayıcı ve şeffaf katılımlarının önemini kabul eder.

22. Komisyon, erkek ve erkek çocuklarını, toplumsal cinsiyet eşitliği ve tüm kadın ve kız çocuklarının güçlenmesinde değişimin araçları ve yararlanıcıları, ve kadınlara ve kız çocuklarına karşı her türlü ayrımcılığın ve şiddetin önlenmesi ile Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'nun yürürlüğe koyulmasının hızlandırılması ve Sürdürülebilir Kalkınma için 2030

Gündemi'nin toplumsal cinsiyete duyarlı uygulanmasına tamamen katılımlarının sağlanmasının önemini takdir eder.

23. Komisyon, Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nin uygulanmasında kritik bir katkısı olacak Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'nun tam, etkili ve hızla uygulanması için çalışmaya devam etmek üzere, hükümetleri tüm düzeylerde ve uygun olduğu durumlarda, kendi yetkileri dahilinde ve ulusal öncelikleri göz önünde tutarak, Birleşmiş Milletler sisteminin ilgili oluşumlarını, uluslararası ve bölgesel örgütleri, ulusal insan hakları kuruluşlarını ve, buldukları durumlarda, sivil toplum kuruluşları (diğerlerinin arasında kadın ve toplum temelli kuruluşlar, feminist gruplar, gençlerin liderlik ettiği örgütler, inanç temelli örgütler, özel sektör, işveren örgütleri, sendikalar, medya ve diğer ilgili aktörler) dahil sivil toplumu aşağıdaki adımları atmaya çağırır:

Normatif, yasal ve politik çerçeveleri güçlendirmek

a. İstisnai bir öncelik durumu olarak, Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi ve Çocuk Hakları Sözleşmesi ile bu sözleşmelerin İhtiyari Protokolleri'ni onaylamayı veya onları kabul etmeyi, olabilecek herhangi çekincenin kapsamını kısıtlamayı, böylesi durumlarda, herhangi bir çekinceyi Sözleşmeler'in amaç ve maksatları ile uyumsuz olmayacak şekilde, kesin ve dar sınırlar içinde biçimlendirip, düzenli olarak çekinceleri geri çekmeye yönelik bir bakış açısıyla yeniden gözden geçirmeyi ve ilgili sözleşmenin amaç ve maksatlarına aykırı olan çekinceleri geri çekerek, etkili ulusal mevzuatlar ve politikaları devreye sokarak tamamen uygulamayı değerlendirmek;

b. Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu ile onun gözden geçirilmesine ilişkin sonuç belgeleri ve Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı ve onun Eylem Programı ile onun gözden geçirilmesinin sonuç belgelerinin tam ve etkili uygulamasının, sürdürülebilir kalkınma, toplumsal cinsiyet eşitliği ve tüm kadın ve kız çocuklarının güçlenmesi için temel olarak alarak, Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi ve Çocuk Hakları Sözleşmesi ile bu sözleşmelerin İhtiyari Protokolleri ve diğer ilgili sözleşme ve antlaşmalara Taraf Devletlerce uyulmasını hızlandırmak;

c. Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın ve kız çocuklarının güçlenmesi için uyumlu sürdürülebilir kalkınma stratejileri geliştirmek ve toplumsal cinsiyet bakış açısının tüm politikalar ve programlarda, tüm seviyelerde yaygınlaştırılarak yerleştirilmesi dahil, her ülkenin politika alanına ve liderliğine saygı gösterir ve ilgili uluslararası kurallar ve yükümlülüklerle sadık kalırken, Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nin tüm amaç ve hedeflerini ayrıntılı, evrensel, bütünleşmiş ve bölünmez tabiatını yansıtır şekilde kapsayıcı olacak şekilde uygulamak;

d. Kanunların ve kapsamlı politika tedbirlerinin geliştirilmesi, benimsenmesi ve hızlı ve etkili uygulanması ve denetlenmesi ile kadın ve kız çocuklarına karşı her türlü ayrımcılığı ortadan kaldırmak; oldukları yerlerde, cezai hükümler dahil, ayrımcı hükümleri yasal çerçevelerden çıkartmak; uygun olduğu şekillerde, kadın ve kız çocuklarının adalete eşit ve etkili erişimi ve kadın ve kız çocuklarının insan haklarının ihlalleri için hesap verme zorunluluğunu

sağlamak üzere, geçici özel tedbirler dahil, yasal, politik, yönetsel ve diğer kapsayıcı tedbirleri yerleştirmek;

e. Toprak, mülk ve miras hakları ile, doğal kaynaklara, uygun yeni teknolojiye, mikro finans dahil finansal hizmetlere ve kadınların tam ve verimli istihdamı ve iyi iş olanaklarına erişim, mülkiyet ve kontrol etme hakları dahil, kadınların ve erkeklerin, ve uygun olan durumlarda kız ve erkek çocuklarının, ekonomik ve üretken kaynaklara eşit erişimlerini sağlamak için yasamayı harekete geçirmek ve reformlar yapmak;

f. Herkes için iyi işi teşvik eden toplumsal cinsiyete duyarlı politikalar ve programlar aracılığıyla kadınların ekonomik hakları ve bağımsızlıklarını, kadınların çalışma haklarını ve iş yerindeki haklarını desteklemek; eşit işe veya değere eşit ücret almalarını sağlamak; kadınları iş yerinde ayrımcılığa ve tacize karşı korumak; evrensel kamu hizmetlerine, finansmana, eğitime ve teknolojiye, pazarlara, sürdürülebilir ve uygun fiyatlı enerjiye, nakliyeye ve ticarete erişimlerini kolaylaştıracak çeşitli yaklaşımlar ve araçlar uyarlamak yoluyla, kadınların liderlik ettiği iş yerlerini destekleyerek kadınlara yatırım yapmak ve ekonominin tüm sektörlerinde onları güçlendirmek;

g. Erişilebilir ve uygun fiyatlı kaliteli sosyal hizmetler ile çocuklar, engelliler, yaşlılar, HIV ve AIDS ile yaşayan insanlar ve diğer tüm bakıma ihtiyaç duyan insanlara yönelik bakım hizmetleri de dahil olmak üzere, sosyal koruma politikalarına öncelik vererek ücretsiz bakıcılık işini tanımak, azaltmak ve yeniden bölüştürmek için gerekli tüm tedbirleri almak ve kadınlar ve erkekler arasında sorumlulukların eşit paylaşımını desteklemek;

h. Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın ve kız çocuklarının güçlenmelerini ve insan haklarının tümünden ve temel özgürlüklerinden tam ve eşit yararlanmalarını sağlamak üzere, diğerlerinin yanında, İnsan Hakları ve İş Dünyası Rehberi, , Uluslararası Çalışma Örgütü'nün çalışma yaşamında temel ilke ve hakları ile emek, çevre ve sağlık standartları, BM Kadın (UN Women) ve Küresel İlkeler Sözleşmesi (Global Compact) tarafından saptanan Kadının Güçlenmesi Prensipleri'ne uygun davranan sosyal sorumlu ve hesap verebilir bir özel sektörü teşvik etmek;

i. Sürdürülebilir kalkınmaya, çalışan kadın göçmenler de dahil, göçmenlerin katkılarını tanımak; kadın göçmen işçilere yönelik şiddet ve ayrımcılığı ortadan kaldırmanın gerekliliğini kabul etmek ve onların güçlenmesini, tüm paydaşlarla, özellikle başlangıç, geçiş ve varış ülkeleri ile, uluslararası, bölgesel veya ikili işbirlikleriyle desteklemek;

j. Kadın ve kız çocukları için tasarlanan veya pazarlanan ürün ve hizmetlerin erkekler veya erkek çocukları için tasarlanan veya pazarlanan benzer ürün ve hizmetlerden daha pahalı olduğundan hareketle (diğer adı ile “pembe vergi”), cinsiyete dayalı fiyat farklılıklarını yok etmeye yönelik somut adımlar atmak ;

k. Hükümetleri, özellikle okullarda ve kamu tesisleri ve binalarında, uygunsuz su ve sanitasyon koşullarından orantısız olarak etkilenen (ve açık havada dışkılarken çok daha büyük bir şiddet ve taciz riski taşıyan ve adet hijyen yönetiminde özel ihtiyaçları olan) tüm kadın ve kız çocuklarının özel ihtiyaçlarını dikkate alarak, güvenli ve uygun fiyatlı içme suyuna, uygun sıhhi

tesisata ve hijyene evrensel ve eşit erişilebilirliğini sağlamaya ve kadınların etkin katılımı ile su yönetimi ve atıksu arıtımını iyileştirmeye davet eder;

l. Kadınların iklim değişikliği ile mücadelede değişim elçileri ve liderler olarak kritik rollerini tanımak; kadınların çevresel konularda karar verme mekanizmasının her düzeyinde anlamlı ve eşit katılımlarını sağlamak ve iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı kadın ve kız çocuklarının dirençlerini geliştirmek için, toplumsal cinsiyete duyarlı bir yaklaşım ile, çevresel, iklim değişikliği ve afet riski azaltma stratejileri, finansman, politika ve süreçlerde toplumsal cinsiyet bakış açısının yerleştirilmesi ve kadın ve kız çocuklarının güçlenmesini desteklemek;

m. Çatışmalar, insan kaçakçılığı, terörizm, şiddet içeren aşırılık, doğal afetler, insani krizler ve diğer kriz durumlarından etkilenen ve yerinden edilen kadın ve kız çocuklarının haklarının ve özel ihtiyaçlarının ulusal ve uluslararası planlar, stratejiler ve çözümlerde ele alındığından emin olmak; kadın ve kız çocuklarının acil durum, toparlanma, yeniden yapılandırma, uyuşmazlık çözümü ve barış sağlama süreçlerinde karar alma mekanizmalarının her düzeyinde katılımlarını sağlamak; herkese, özellikle de kız çocuklarına, kurtulmalarından kalkınmalarına sorunsuz geçişlerine katkıda bulunmak üzere eğitim sunmak ve cinsel ve toplumsal cinsiyet temelli şiddeti her insani yardım müdahalesinin bütünlüğü ve öncelikli parçası olarak ele almak; ve bu bağlamda, Dünya İnsani Zirvesi'ni, toplumsal cinsiyet bakış açısını müzakerelerine entegre etmeye gereken önemi vermeye teşvik etmek;

n. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde, uluslararası hukuk ve Birleşmiş Milletler Tüzüğü ile uyumlu olmayan, ekonomik ve sosyal kalkınmanın tamamen sağlanmasına engel olacak herhangi bir tek taraflı ekonomik, finansal veya ticari tedbirler yürürlüğe sokmaktan ve uygulamaktan kaçınmak;

o. Ulusal hukuk ve koşullara uygun olarak, cinsel ve üreme sağlığı dahil, kişilerin cinsellikleri ile ilgili konularda, baskı, ayrımcılık ve şiddetten uzak bir şekilde kontrol sahibi olmalarının ve özgürce ve sorumlu bir şekilde karar verebilmelerinin bir insan hakkı olduğunu kabul ederek, politikaların ve yasal çerçevelerin geliştirilmesi ve tatbik edilmeleri ve kaliteli kapsayıcı cinsellik ve üreme konusunda sağlık hizmetleri, ürün, bilgi ve eğitimini (diğerlerinin yanında, güvenli ve etkili modern doğum kontrol yöntemleri, acil doğum kontrol yöntemleri, ergen gebeliğinin önlenmesi programları, konusunda eğitilmiş ve bilgili kişilerin doğum yaptırması ve, obstetrik fistül ve diğer hamilelik ve doğum komplikasyonlarını azaltacak acil doğum hizmeti ile, ulusal hukuğun bu tür hizmetlere izin verdiği yerlerde, güvenli kürtaj, üreme yolu iltihapları ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar, HIV, üreme yolu kanserlerinin önlenmesi ve tedavisi) evrensel olarak erişilebilir ve temin edilebilir kılarak sağlık sistemini güçlendirmek dahil, Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı Eylem Programı ve Pekin Eylem Platformu ile bunların incelenmesi konferanslarının sonuç belgelerine uygun olarak tüm kadınların insan haklarının ve cinsel ve üreme sağlıkları ve üreme haklarının desteklenmesini ve korunmasını sağlamak;

p. Kapsayıcı, eşit ve ayrımcı olmayan kaliteli bir eğitime evrensel erişimi temin ederek ve herkese öğrenim fırsatı tanıyıp, ilk ve orta dereceli öğrenimin tamamlanmasını sağlayarak, orta ve yüksek öğrenime erişimde cinsiyet eşitsizliklerini yok ederek, finansal okur yazarlığı

destekleyerek, kadın ve kız çocuklarının kariyer gelişimine, eğitime, burslu eğitime eşit erişime sahip olmalarını sağlayarak ve kadın ve kız çocuklarının liderlik becerileri ve etkilerini geliştirecek olumlu eylemleri benimseyerek, özellikle en çok geride bırakılan kadın ve kız çocuklarının hayatları boyunca ve her düzeyde eğitim haklarını desteklemek ve saygı göstermek; kadın ve kız çocuklarının okul ortamında güvenliklerini destekleyecek, saygı gösterecek ve garantileyecek tedbirleri ve engelli kadın ve kız çocuklarını öğretimin ve eğitimin her kademesinde destekleyecek tedbirleri almak;

q. Fen ve teknoloji dahil olmak üzere toplumsal cinsiyet bakış açısını öğretim ve eğitim programlarında yerleştirmek, kadınların okuma yazma bilmemelerini sonlandırmak, kadın ve kız çocuklarının ekonomik, sosyal ve kültürel gelişim, yönetişim ve karar verme mekanizmalarına aktif katılımlarını sağlamak için yeteneklerini geliştirerek okuldan işe geçişlerini desteklemek ve kadınların kayıtlı ekonomiye tam katılımı ve entegrasyonunu kolaylaştıracak koşulları yaratmak;

r. Kadın ve kız çocuklarına karşı şiddeti suç olarak kabul eden yasaların kabul edilmelerini, incelenmelerini ve hızlı ve etkili uygulanmalarını sağlamak ve kamusal ve özel alanlarda, tüm kadın ve kız çocuklarına yönelik her türlü şiddeti ve zararlı uygulamaları ortadan kaldıracak ve önleyecek kapsayıcı, multidisipliner ve cinsiyete duyarlı, önleyici, koruyucu ve cezalandırıcı tedbirleri almak ve hizmetleri sağlamak;

s. Ayrımcılığı destekleyen sosyal tavırları ve toplumsal cinsiyet kalıplarını dönüştürmeyi ve toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın ve kız çocuklarının güçlenmesini amaçlayan uygun ulusal politikaları her düzeyde tasarlamak ve uygulamak;

t. Toplum liderleri de dahil, erkekleri ve erkek çocuklarını, toplumsal cinsiyet eşitliğinin ve kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesinin sağlanması ile, kamu ve özel alanlarda, kadın ve kız çocuklarına karşı her türlü şiddetin ve ayrımcılığın yok edilmesi için takım arkadaşları ve müttefikler olarak dahil etmek; kadınlar ve erkekler arasında bakıcılık ve ev işi sorumluluklarının eşit paylaşımını sağlamak için erkek ve erkek çocuklarının rollerini ve sorumluluklarını ele alacak ulusal politikalar ve programlar tasarlamak ve uygulamak; kadınlara ve kız çocuklarına karşı ayrımcılığın devam etmesine yol açan eşitsiz güç ilişkileri, toplumsal normlar, uygulamalar ve alışlagelmiş cinsiyet rolleri gibi cinsiyet eşitsizliğinin temelindeki sebepleri anlayıp ele alarak, kadın ve kız çocuklarına karşı şiddete göz yuman toplumsal normlar ile kadın ve kız çocuklarının erkek ve erkek çocuklarına ast olarak görüldüğü toplumsal normları ortadan kaldırmak için değişimi sağlamak; ve erkek ve erkek çocuklarını, hem kadınlar ve erkekler, hem de kız ve erkek çocuklarının yararına olması için toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadınlar ve kız çocuklarının güçlenmesini desteklemeye ve sağlamaya yönelik çabalara dahil etmek;

u. Gıda güvenliği, yoksulluğun bitirilmesi, çevresel sürdürülebilirlik, ve sürdürülebilir kalkınmada kırsal kadınlar ve kız çocukları ile yerel toplumların önemli rollerini ve katkılarını tanımak ve onların güçlenmesini temin etmek ve kırsal kadınların toplum, ekonomi ve politik karar vermede tam, eşit ve etkili katılımlarını sağlamak;

v. Yerli kadın ve kız çocuklarının sürdürülebilir kalkınmadaki belirgin ve önemli rollerinin farkında olarak, yerli halkla, özellikle yerli kadınlar ve onların örgütleriyle, işbirliği içinde

kapasitelerini geliştirmeye ve liderliklerini güçlendirmeye yönelik politika ve programları tasarlayıp uygulamak; yerli kadın ve kız çocuklarının, insan haklarına ve temel özgürlüklerine olumsuz etkileri olan ve karşısında orantısız olarak savunmasız oldukları, toplum, ekonomi ve politik karar verme mekanizmalarına tam, eşit ve etkili katılımlarına önemli bir engel oluşturan ayrımcılık ve şiddeti önlemek ve yok etmek;

w. Topluma tam ve etkili katılımlarını ve dahil edilmelerini sağlamak üzere, engelli kadınların ve kız çocuklarının haklarını korumak ve desteklemek ve yüz yüze geldikleri birden fazla ve kesişen ayrımcılık biçimlerinin ele alınmasını sağlamak için her türlü uygun yasal, idari, sosyal, eğitimsel, istihdam ve diğer tedbirleri almak;

x. Uluslararası kabul edilmiş, kadın ve kız çocuklarının kalkınması hedefleri de dahil, aile kurumunun kalkınmaya katkıda bulunduğunu, toplumsal cinsiyet eşitliğinin ve kadınların güçlenmesinin ailenin refahını geliştirdiğini kabul etmek, ve bu bağlamda, toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadınların güçlenmesini sağlamayı amaçlayan aile politikalarının özenle hazırlanıp uygulanmasının ve kadınların topluma tam katılımlarının geliştirilmesi ihtiyacını vurgulamak;

Toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadın ve kız çocuklarının güçlenmesini finanse etmeyi mümkün kılan koşulları teşvik etmek

y. Addis Ababa Eylem Gündemi'nde kabul edilen taahhütleri teyit ederek ve, tüm düzeylerde ve tüm aktörler tarafından, sürdürülebilir kalkınma için fırsatlar sunan koşulları ve politika uyumluluğunu elde etmek amacıyla ve sürdürülebilir kalkınma için küresel ortaklığı tekrar canlandırmak üzere toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadınların güçlenmesini teşvik etmek;

z. Tüm finansal, ekonomik, çevresel ve sosyal politikaların oluşturulması ve uygulanmasında hedeflenen eylemler ve yatırımlar dahil, toplumsal cinsiyet bakış açısının yaygınlaştırılarak yerleştirilmesinin gerekliliğini pekiştirmek; ve tüm düzeylerde cinsiyet eşitliğini ve kadın ve kız çocuklarının güçlenmesini teşvik etmek için sağlam politikalar, uygulanabilir yasalar ve dönüştürücü eylemler benimsemek ve bunları güçlendirmek;

aa. Toplumsal cinsiyet eşitliğine ve kadın ve kız çocuklarının güçlenmesine kaynak sağlamadaki eksiklikleri ele almak için, tüm kamu harcamalarında cinsiyete duyarlı bütçeleme ve izleme dahil, kamu finans yönetiminde cinsiyete duyarlı bir yaklaşımı desteklemek ve kurumsallaştırmak; ve etkili uygulanmalarını sağlamak üzere, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın ve kız çocuklarının güçlenmesi için tüm ulusal ve sektörel planların ve politikaların tamamen maliyetlendirilmesini ve yeterli kaynakların sağlanmasını temin etmek;

bb. Kamu, özel, ulusal ve uluslararası kaynak aktarımı ve dağıtımını dahil, tüm kaynaklardan gelen mali kaynakların aktarımı ve, modernize edilmiş, ilerici vergi sistemleri, geliştirilmiş vergi politikası ve daha etkili vergi toplanması sayesinde gelir yönetimini pekiştirerek, kaynak eksikliklerini kapatmaya yönelik yatırımları arttırmak için adımlar atmak; daha önceden kaydedilen ilerlemenin üzerine inşa etmek için resmi kalkınma yardımında toplumsal cinsiyet eşitliğine ve kadınların güçlenmesine verilen önemi arttırmak; ve resmi kalkınma yardımının etkili bir şekilde kullanılmasını sağlamak;

cc. Pekçok gelişmiş ülke tarafından brüt milli gelirlerinin yüzde 0,7'sini geliştirmekte olan ülkelere ve brüt milli gelirlerinin yüzde 0,15'i ile yüzde 0,20'si arasında bir miktarı en az gelişmiş ülkelere resmi kalkınma yardımı olarak aktarma taahhütleri dahil, gelişmiş ülkeleri resmi kalkınma yardım taahhütlerini tam olarak yerine getirmeye teşvik etmek; geliştirmekte olan ülkeleri resmi kalkınma yardımlarının kalkınma amaç ve hedeflerini tutturmalarına yardım etmek üzere etkili olarak kullanılması için kaydedilen gelişmelerin üzerine eklemeye teşvik etmek ve, diğerlerinin yanında, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlenmesini sağlamalarına yardımcı olmak;

dd. Güney-Güney işbirliğinin Kuzey-Güney işbirliğinin yerine geçmeyip onun bir tamamlayıcısı olduğu akılda tutularak, Kuzey-Güney, Güney-Güney ve üçgen işbirlikleri dahil, uluslararası işbirliklerini güçlendirmek; bu konuda ulusal mülkiyetin ve liderliğin toplumsal cinsiyet eşitliği ile kadın ve kız çocuklarının güçlenmesinin sağlanması için vazgeçilemez olduğunu kaydederek, devlet, sivil toplum ve özel sektörden tüm ilgili tarafların katılımı ile, ortak kalkınma önceliklerine odaklanıp, Güney-Güney ve üçgen işbirliklerini geliştirmek;

ee. Ekonomik verimi arttırmanın yanında kadınların yararına olacak ve toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadınların güçlenmesini sağlayacak, kadınların ekonomik büyümeye ve yoksulluğun azaltılmasına katkılarını en verimli hale getirecek, uygun bilgilerin ve teknolojilerin küresel mevcudiyetlerini geliştirecek ve kolaylaştıracak süreçleri teşvik etmek için tam ve verimli istihdam ve iyi iş olanaklarını destekleyecek makroekonomik, çalışma ve sosyal politikalar uygulamak; karar alıcılar, özel sektör ve iş verenler arasında kadınların ekonomik güçlenmesinin gerekliliği ve onların önemli katkıları hakkında bilinçlenmeyi arttırmak;

Sürdürülebilir kalkınmanın her alanında kadınların liderliklerini ve karar alma mekanizmasına tam ve eşit katılımlarını güçlendirmek

ff. Kamu ve özel sektörde, kamu, sosyal, ekonomik ve politik hayat ile sürdürülebilir kalkınmanın her alanında, kadınların, karar alma mekanizmasının tüm düzeylerinde liderlikte ve tüm alanlarında tam, eşit ve etkili katılımlarını sağlamak için tedbirler almak;

gg. Uygun olduğu durumlarda, geçici özel tedbirler ve somut hedefler, amaçlar ve kıstaslar koyup bunlara ulaşmak için çalışarak kadınların, ve uygun olan yerlerde kız çocuklarının, katılımlarına doğrudan ve dolaylı olarak mani olan (kaliteli ve kapsayıcı öğretim ve eğitime erişimlerinin olmaması ile şiddet, yoksulluk, ücretsiz bakım ve ev işlerinin eşitsiz bölüşülmesi ve alışlagelmiş cinsiyet rolleri gibi) tüm engelleri kaldırarak, kadınların tüm sektörlerde ve tüm düzeylerde karar alma mekanizmalarında tam, eşit ve etkili katılımlarını sağlamak için tedbirler almak;

hh. Güvenlik Konseyi'nin kadınlar, barış ve güvenlik ile alakalı kararlarında belirtildiği gibi, barış süreçlerinde ve arabuluculuk çabaları, çatışmaların önlenmesi ve çözülmesi, barışın korunması, barışın inşası ve toparlanma çalışmalarının tüm düzeylerinde ve tüm aşamalarında kadınların etkili katılımını sağlayacak tedbirleri almak;

ii. Kadınların kamu hayatında daha çok yer almasını için erkek ve kadın arasında iş ve ebeveynlik sorumluluklarının paylaşılmasının tanınmasını teşvik etmek; bunu gerçekleştirmek için, aile, özel ve profesyonel hayatın ahengini sağlamaya yönelik olanlar da dahil, uygun tedbirleri almak;

jj. Gündem'in ilgili hükümlerine uygun olarak, Sürdürülebilir Kalkınma 2030 Gündemi'nin cinsiyete duyarlı olarak uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesine tam katkıda bulunabilmeleri için tüm sivil toplum aktörleri için güvenli ve çalışmalarını mümkün kılan bir ortamı desteklemek;

kk. Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın ve kız çocuklarının güçlenmesi ile kadın ve kız çocuklarının insan haklarını geliştirmek ve teşvik etmek üzere, taban örgütler, yerel, ulusal, bölgesel ve küresel kadın örgütleri ile sivil toplum örgütleri için kaynakları ve desteği arttırmak;

Toplumsal cinsiyete duyarlı veri toplanması, takibi ve değerlendirme süreçlerini güçlendirmek

ll. Uygulanabildiği yerlerde, üzerinde anlaşılmış küresel gösterge çerçevelerini dikkate alarak, Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nin ulusal takibi ve değerlendirilmesi için toplumsal cinsiyete duyarlı bir yaklaşımı dahil etmek ve, gelişmekte olan ülkelerin, cinsiyet, yaş ve gelir ve ulusal koşullarda ilgili diğer niteliklere göre ayrıştırılmış yüksek kaliteli, güvenilir ve güncel verileri tasarlamak, toplamak ve erişimlerini sağlamak üzere bu ülkelere teknik ve finansal yardımı geliştirmek de dahil, ulusal istatistik kapasitelerini güçlendirmek;

mm. Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi bağlamında sürdürülebilir kalkınmada kadın ve kız çocuklarının ilerlemelerini ölçmek üzere, diğerlerinin yanında, yoksulluk, ev halkı arasında gelir dağılımı, ücretsiz bakım, kadınların mülke ve üretken kaynaklara erişimi, kontrol ve sahiyete, karar verme mekanizmasının her düzeyinde katılımları ile kadına karşı şiddet dahil, toplumsal cinsiyet istatistiklerinin toplanması, analizi ve yayılmasını düzenlemek için ulusal ve uluslararası düzeylerde standartlar ve yöntemler geliştirmek ve uygulamak;

nn. Yetkileri dahilinde Birleşmiş Milletler oluşumlarının desteğiyle ve uygun olduğu şekilde sivil toplumun da katılımıyla, Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'ni toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinden takip etmek ve değerlendirmek üzere, veri ve istatistik toplanması için ülkeler arası teknik ve finansal işbirliğini güçlendirmek.

Ulusal kurumsal düzenlemelerin iyileştirilmesi

24. Komisyon, Devletleri, mümkün olan yerlerde kaynak yaratmak yolu ile, Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi bağlamında devletin tüm sektörlerindeki tüm politika ve programlarında toplumsal cinsiyet bakış açısının yaygınlaştırılarak yerleştirilmesi dahil, her düzeyde toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadın ve kız çocuklarının güçlenmesini teşvik edecek

ulusal mekanizmaların otoritesi ve kapasitesi ile, uygun olduğu yerlerde bun mekanizmaların fonlarını güçlendirilmeye ve bu mekanizmaların görülünürlüklerini ve bunlara desteği teşvik etmeye davet eder.

25. Komisyon ayrıca devletleri, ulusal planlama, karar alma, politika oluşturma ve uygulama, bütçe süreçleri ve kurumsal yapıların, toplumsal cinsiyet eşitliği ile kadın ve kız çocuklarının güçlenmesini sağlamaya katkıda bulunmalarından emin olmak için, ilgili devlet daireleri ve, uygun yerlerde, diğer ilgili taraflarla, toplumsal cinsiyet eşitliği ile kadın ve kız çocuklarının güçlenmesini teşvik eden ulusal mekanizmaların tutarlılıklarını ve eşgüdümelerini güçlendirmeye çağırır.

26. Komisyon, kendi yetkileri dahilinde, Birleşmiş Milletler oluşumlarını Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nin toplumsal cinsiyete duyarlı uygulanmasında, devletlere, onların talepleri doğrultusunda, destek olmaya davet eder.

27. Komisyon, görevinin üzerine inşa edildiği, Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'nun takip edilmesinin birincil rolü olduğunu kabul eder; Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nin uygulanmasının ulusal, bölgesel ve küresel değerlendirmelerinde toplumsal cinsiyet eşitliği ile kadın ve kız çocuklarının güçlenmesinin ele alınmasının ve entegre edilmesinin, ve Pekin Eylem Platformu ile Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nin toplumsal cinsiyete duyarlı takiplerinin sinerjilerini sağlamak için kritik önemde olduğuna vurgu yapar.

28. Komisyon, BM Kadın Birimi'ni toplumsal cinsiyet eşitliği ile kadın ve kız çocuklarının güçlenmesini teşvik etmede ana rolü oynamaya devam etmeye, Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu ile Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi'nin tam, etkili ve hızlı uygulanmasını desteklemek için, istekleri dahilinde Üye Ülkeler'i, Birleşmiş Milletler sistemini eşgüdümlemede ve, her seviyede, sivil toplum, özel sektör ve diğer ilgili tarafların harekete geçirilmesinde desteklemeye çağırır.

29. Komisyon Genel Kurul'un A/RES/70/163 kararını hatırlatır ve Sekreterliği, Komisyon'un 61. Oturumu da dahil, buldukları yerlerde, Paris İlkeleri'ne ve ECOSOC usul kurallarına tamamen uyumlu ulusal insan hakları kurumlarının katılımlarının nasıl arttırılabileceğini değerlendirmeye çağırır.

30. Komisyon, üst düzey siyasi forumda gerçekleşen Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nde alınan mesafenin tematik değerlendirmesine katkıda bulunmaya devam edeceğini, ve takip ve değerlendirme süreçlerinin tüm kadın ve kız çocuklarının yararına işlemlerini sağlamak için, toplumsal cinsiyet bakış açısının yaygınlaştırılarak yerleştirilmesinde katalizör rolünü yerine getireceğini, ve 2030'a kadar toplumsal cinsiyet eşitliği ile kadın ve kız çocuklarının güçlenmesinin tamamen sağlanmasına katkıda bulunacağını doğrular.